

DOMOVINA

Uredništvo

Jena Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vrn. Naročnina se pošilja upravništvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Nostra res agitur!

Navidezno mirno in brez razburjenja se vršijo posvetovanja v proračunskem odseku državnega zbora, a vendar se pripravljajo preobrti. Močno kipi in vre v političnem „loncu“ in najbrž bomo spet mi Slovenci, ki bomo z začudenjem registrirali — rezultat.

Dveje vprašanj dozoreva paralelno z budgetno razpravo v državnem zboru in volitvami v deželne zbornice. Pred vsem je to vprašanje po konečni, definitivni vladni večini in s tem popolno parlamentariziranje Beckovega kabineta, ž njim seveda tudi določitev politično gospodarskega programa, a na drugi strani uresničenje narodnih, kulturnih zahtev.

Slutnja nas navdaja, da bo večina zastopnikov malega naroda ostala tudi v bodoče — majhna ter s tem pokopala ne sebe, ampak naše kulturne potrebe in zahteve. Trpki ironizator bi pridjal: lepo od njih, imeli bodo vsaj za prihodnjo volilno dobo spet lepe narodne programe!

Pa vrnimo se k razmotrivanju položaja na Dunaju! Neprestana zaupna zborovanja „odseka deveterice“ nemških naprednih strank, njihova navidezna samozavest, ki jo tembolj razkrinkuje vedno iskanje ožjega kontakta s krščanskimi socijalci, globoka nezadovoljnost z mladočeško politiko, rezerviranost krščanskih socijalcev na zunan in njihovo politično miniranje na znotraj, na Dunaju številno zbrani italijanski poslanci, vse to daje pod egido moža „zlate sredine“ veliko misliti. — Parlamentarizem težišče se rahlo pomika vsled razoranosti v slovanskih vrstah proti levici. Plačal pa tega ne bo nihče drugi kakor mi Slovenci, posebej na Štajerskem in Koroškem.

Kaj je torej pri sedajni situaciji in sedajnih razpravah v budgetnem odseku nujno potrebno?

Pred vsem določen, jasen, enoten program pri zahtevah o naših kulturnih potrebah, ko pride v razpravo proračun naučnega ministerstva, kar bo po raznih poročilih kaj kmalu.

Italijanski zastopniki se o tem posvetujejo že več časa in vse kaže, da se njihova zahteva po vseučilišču vsaj glede juridične fakultete uresniči. Nemci vseh barv že pripravljajo na to svoje volilce po raznih listih, seveda v nadi, da privežejo Italijane nase ter okrepijo s tem svojo pozicijo, tako da bodo lahko uspešnejše nastopili proti Slovanom v obče in nam Slovencem in našim zahtevam posebej. Kako se je spreobrnila njihova taktika od 1. 1904! Tedaj so razbili pod vodstvom nemških naprednih poslancev demonstrantje vse prostore in pohištvo novootvorjene italijanske juridične fakultete v Inomestu; sledila je nemška absolutna negacija, sedaj pa iz strahu pred Slo-

vani in da obvarujejo svoj vpliv naravnost ponujajo vse to Italijanom, kar so jim prej odrekli. Naši slovenski vodilni listi in politiki pa najbrž to veliko premeno premalo zasledujejo in ji premalo iščejo vzrokov ter ne delajo potrebnih zaključkov, tako vsaj bi moral soditi vsak opazovalec našega javnega življenja.

V mladeniški dobi prvega parlamenta, slonečega na splošni volilni pravici, naj pokaže naše zastopstvo, da čuti moč, ker sloni na volji naroda, in da ima tudi voljo z vso energijo izvajati naše narodne kulturne zahteve! Vladi bo treba povedati tako odločno, da ne bo niti najmanjšega dvoma, da smo v kulturnih svojih zahtevah edini, da imamo enotne zahteve, da pri nas ni nesoglasja v teh stvareh! Za to pa je treba prej — dogovora, pred vsem medseboj in dalje z ostalimi nenemškimi strankami. — Nehati mora politika od danes do jutri, povspeti se treba do višjih ciljev, kakor je tekmovalje naših zaslopnikov v odsekih in v polni zbornici s tem, kdo bo izustil privlačnejši govor, kdo stavi učinkitejšo resolucijo, poljudnejši predlog, čeprav brez upa, na praktičen uspeh! Nepobitno dejstvo je, da se je takih in enakih resolucij že brez števila sprejelo in pozabilo celo v novem parlamentu, da ne posegam v prejšnje dobe. Pač dovolj jasno svarilo, da mora imeti politično stremljenje višji polet in zasledovati realnejše cilje!

Pri proračunski razpravi naučnega ministra mora dobiti precizen izraz naša stara zahteva po vseučilišču, še bolj odločna mora biti izražena zahteva po slovenskih srednjih, meščanskih in obrtnih šolah na Štajerskem! Od tega naj bo zavisen nastop za ali proti vladi vseh Slovencev, posebej pa štajerskih. — Gospodje poslanci! Pomislite vendar, da smo edini narod, ki nima svojih šol! Pomislite gospodje štajerski poslanci, da imajo Italijani, kojih je jedva 200.000 več kakor nas na Sp. Štajerskem, že šest popolnih srednješolskih učnih zavodov in da dobijo sedaj svoje vseučilišče, mi pa imamo sramotno beračijo — dvoje pretežno nemških paralelnih spodnjegimnazijskih razredov. Od duševnega kruha, ki nam ga boste lomili, je odvisen v najvišji meri naš gospodarski napredek in s tem utrditev našega narodnega stališča, naše veljave.

Konstelacija v novem parlamentu je za nas ugodnejša in daleč ni misliti pri realiziranju naših kulturno-narodnih zahtev na one težke ministerske in parlamentarne krize, ki so bile v prejšnjih parlamentih. Povrh vas je sedaj sedem po številu! Storite to, kar potrebuje narod! Če je bilo mogoče prej pri tako neugodnem stanju

doseči kaj, ni vrag, da ne bi bilo mogoče tega spopolniti sedaj, le — edinstvi je treba vladi nasproti.

—nj—

Od zelenega Pohorja. V obrambo naših gozdov.

Že večkrat se je pisalo javno o nesmiselnem in skrajno škodljivem izkoriščanju pohorskih gozdov od strani tujih spekulativcev, kateri bi napravili najrajše iz celega Pohorja pusti Kras in bi se spremenilo sedanje ljudsko blagostanje v siromaštvo.

Omenili smo že zadnjič postopanje laškega lesotrčarja Morassutti-ja, kateri ima gozdove na Mali kapi (občina Ribnica n. P.) ter jih hoče popolnoma uničiti v veliko škodo sosednih posestnikov.

Razven preobširnega sekanja v tej ekspanzirani legi 1400 do 1500 metrov morajo domačini še tudi vsak dan gledati kako trpinčijo laški vozniki svoje živali, ter so domači vozniki v skrajni nevarnosti vsled prenapetosti vožnje v Hudokočkem grabnu.

Možatemu nastopu ribniških orožnikov se je sicer že posrečilo malo omejiti oholo delovanje laških tujcev, toda treba bo še vnaprej postopati proti njim s skrajno strogostjo.

Čuje se že zopet, da je kupila omenjena laška firma, sicer pod drugim imenom dvoje posestev v Vuzeški grabi z namenom, uničiti zopet bujno rastoče mlade gozdove, ter tako zopet oškodovati okraj. Radovedni smo, ali bo dovolila zopet višja gozdarska oblast preobširno sekanje, kar se posebno rado zgodi v našem okraju tujcem na ljubo. Dobiček od teh gozdov bodo imeli samo tujci, denar bode romal v blaženo Italijo; domačini zraven ne zaslužijo niti vinarja; škodo pri tem imajo domači posestniki, najhuje pa domači lesotrčarji, sploh pa okraj in konečno tudi država.

C. kr. namestništvu v Gradcu bodi povedano, da bomo pazili vestno na vsako odredbo gozdarske oblasti, ter zahtevamo, da postopa proti škodljivim tujcem z vso strogostjo; ob enem pozivljamo prizadete občine in naše deželne poslance, da storijo svojo dolžnost glede tega eminentno važnega gospodarskega vprašanja.

Dopisi.

Iz Slovenjgradca. V nedeljo 23. t. m. je bil za nas velepomemben dan; od blizu in daleč je prihitelo ljudstvo, v trumah so prišli resni možje, katerim se je bralo iz obraza, da jih na shod ni prignala radovednost, ampak odkritosrčna ljubezen do naroda, ka-

teremu se hoče odvzeti zadnja trohica težko priborjenih pravic. — Zbrali so se ti možje v pravi ljudski tabor in v resnem večurnem zborovanju obljubili so si skupno delo in pomoč v boju za svoje pravice.

Nedeljski shod nam daje pogum, da bomo vstrajali in nas potrjuje v zavesti, da vodi naš boj do gotove zmage.

Kakor smo že poročali, udeležilo se je shoda najmanj 500 oseb. Vsi spodnji prostori „Narodnega doma“ so bili natlačeno polni, mnogo občinstva je moralo ostati v lopi in na trgu pri oknu. Enoglasno so si izvolili zborovalci predsednikom g. Ivana Verdnika, podpredsednikom g. Ivana Kaca in zapisnikarjem g. Jak. Vrečkota. Gospod Verdnik je v navdušenih besedah pozdravil navzoče, opominjajoč jih, da si kmetstvo prebivalstvo le s skupnim delom more pomagati iz bednega stanja. Naglašal je, da je le v vrstah „Narodne stranke“ najti nesebično in požrtvovalno delo za ljudstvo, katero se hoče iz gotove strani držati v nevednosti in temi, da bi se je potem tem lažje izrabljalo. Razložil je nadalje pomen in veliko važnost izobrazbe za kmečki stan in ostro zavrnil poskuse kmečke zveze, skrajšati šolski poduk. Zavzemal se je za nerazdeljeni poduk, razložil je zborovalcem bistvo in prednost tega poduka. Zborovalci so z navdušenjem sledili izvajanjem g. Verdika, ki je posebej v zadnjem času pokazal veliko ljubezen in požrtvovalnost do ljudstva.

G. dr. Stiker je na to v daljšem govoru obrazložil zborovalcem krivice in nesmiselnosti dosedanjega volilnega reda, podal je jasno sliko sedanjega deželnega zbora in izvajal točke, v katerih je sprememba volilnega reda neobhodno potrebna. Nadalje je obširno razpravljal o naših zahtevah do deželnega zbora, posebno v šolskem in gospodarskem vprašanju. Resolucije, katere je govornik predlagal, so bile enoglasno sprejete.

Na to je govoril naš vrli poslanec g. Vinko Ježovnik, burno pozdravljen po svojih volilcih. Razložil je zborovalcem nestrpnost poslancev klerikalne stranke, ki vkljub vsemu prizadevanju od strani njegovih tovarišev niso hoteli vstopiti v skupen klub, ampak nadaljujejo tudi na Dunaju svoj strankarski in strupeni boj kakor v domovini. Nadalje je govoril o vseh važnih vprašanjih, s kojimi se je imel baviti državni zbor in je odločno zavračal ostudne napade klerikalnih časopisov na napredne poslance.

Izvajanjem govornika je sledilo burno ploskanje in z navdušenjem je bila sprejeta zaupnica, katero je predlagal g. Vrečko ter v kateri volilci popolnoma odobravajo vstop državnega poslanca v jugoslovanski klub, zavra-

čajo vse napade na njegovo osebo ter mu izrekajo popolno zaupanje.

Konečno je gosp. dr. Stiker še v živih besedah naslikal krivice, ki se nam gode pri nastavljanju uradništva. Na podlagi statističnih dat je dokazal, da nam je vlada pri zadnjem imenovanju sodnikov storila hudo krivico. Tozadevna resolucija je bila enoglasno sprejeta.

Ker se ni nikdo več oglasil, je zaključil g. Verdnik shod s pozivom na zborovalce, naj ohranijo danes slišane besede in da naj verno vztrajajo v boju za naše narodne svetinje.

Po shodu se je še mnogo zborovalcev obrnilo do našega državnega poslanca z različnimi željami; vsakemu je g. poslanec obljubil po svojih najboljših močeh ustreči.

Prepričani smo, da pomeni nedeljski shod za slovenjegraški okraj važen korak v boljšo bodočnost.

Iz Žalca. Statistični podatki o množini pridelanega hmelja na Spodnjem Štajerskem so dali v minulem letu — kakor znano — klerikalnim časopisom povod, o delovanju hmeljarskega društva pričeti uničujočo kritiko. „Slov. Gosp.“ je med drugim prinesel v 11. št. m. l. od dne 14. marca sledeče stavke: „Hmelj. društvo v Žalcu je zares v slabih rokah. — — — Poljedelsko ministerstvo je bilo popolnoma krivo informirano, koliko hmelja pridelamo in dr. Korošcu moramo vedeti hvalo, da je te podatke poiskal ter jih prinesel v Savinsko dolino, da smo jih lahko popravili in javnost dobro informirali...“

... liberalna laž je, da bi se kak pošten hmeljar hudoval nad dr. Korošcem, ker je prinesel iz ministerstva o množini hmelja krive podatke, koje pa je zakrivila zanikernost hmeljarskega društva... Kako malo podkovan in neveden je g. nadučitelj Petriček v hmeljarskih rečeh, se razvidi tudi iz njegovega poročila na skupščini našega društva, kjer se je hudoval, da mu železniško ministerstvo ni hotelo dati podatkov o množini nakladanega hmelja. To pa niti potrebno ni, ker trgovinsko ministerstvo izdaje vsako leto podatke, za kar pa g. Petriček in odbor nič ne vedo. To so voditelji hmeljarjev! V prihodnji številki prijavimo podatke trgovinskega ministerstva...

... Društvo je v slabih rokah...

... Zadnjič smo dokazali županu Širci njegovo nevednost, danes pa g. Petričku.

Tako je pisal „Slov. Gosp.“

Vsled sklepa odboroze se je z dne 22. februarja t. l. objavi se sledeči dopis, katerega je društveni odbor prejel dne 21. t. m., ki se glasi:

(Rubrum:)

C. kr. poljedelsko ministerstvo.

5418/166.

P. n. hmeljarskemu društvu

v

Žalcu

z ozirom na tu sem vloženo prošnjo od dne 1. okt. 1907 št. 138 na znanje.

Za c. kr. polj. ministra:
Zabusch

(Znotraj:)

C. kr. železniško ministerstvo.

Prepis.

Dunaj, dne 25. I. 1908.

št. 69.896/1907/16.

C. kr. poljedelskemu ministerstvu

Dunaj.

Z ozirom na dopis od dne 20. decembra 1907 št. 38.246 usoja si železniško ministerstvo c. kr. poljedelskemu ministerstvu — vračajoč obenem tudi priloge — javiti sledeče:

Južnoštajersko hmeljarsko društvo v Žalcu je vže svoje dni, ko je še že-

leznico Celje-Velenje oskrovovala Južna železnica, le-to prosilo, naj mu naznani, katero množino hmelja se je v posameznih letih nakladalo na posameznih postajah navedene železnice.

Južna železnica pa ni ugodila prošnji hmeljarskega društva in sicer deloma zaradi obilnih prošenj za podajanje statističnih podatkov vobče in obilega dela, katero bi le-to povzročilo železniškim uslužbencem, deloma zaradi tega ne, ker ni izključeno, da objavljanje kakšnih podatkov na društva, katera si zamorejo potom vprašanja pri svojih udih sama pridobiti zaželjene podatke, lahko škodujejo koristim posameznih komitentov.

Navedeno društvo prosilo je potem c. kr. železniško ministerstvo, naj le-to Južni železnici zaukaže, da ustreže prošnji hmelj. društva, na kar so se mu glasom tu uradnega odloka z dne 29. aprila 1903 št. 13.694 podali razlogi neugodne rešitve s pripombo, da železniško ministerstvo imenovano železnico ne more prisiliti, ugoditi prošnji hmelj. društva.

Potem, ko je država prevzela progo Celje-Velenje, prosilo je hmelj. društvo ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku za statistične podatke glede množine nakladanega hmelja, a tudi to ni ugodilo prošnji in sicer glasom odloka od dne 22. marca 1905 št. 12.090, opirajoč se na iste razloge, kakor jih je svoje dni navedla Južna železnica.

Z ozirom na vedno rastoči promet in na vsled tega pomnoženo uradno poslovanje železniških uslužbencev, je bilo železniško ministerstvo prisiljeno, ukazati vsem podrejenim uradom, da se pojasnita glede tovrnega obrata smejo le v toliko podajati, v kolikor jih k temu obvezuje postava.

Opiraje se na navedene razloge, obžaluje železniško ministerstvo, da tudi vnovič in sicer potom c. kr. poljedelskega ministerstva vloženi prošnji južnoštajerskega hmeljarskega društva ne more ustreči.

Za c. kr. železniškega ministra:

pl. Ron, l. r.

Toliko mirnim in treznomislim ljudem v prevdarek. Odlok sam je vsakomu na razpolago.

Žalec, dne 26. februarja 1908.

Društveni odbor.

Iz Braslovč. Znano je, da se je pred nekaterimi leti v Braslovčah ustanovilo gasilno društvo, katero pa je takoj pri svojem rojstvu dobilo po prizadevanju nekaterih tukajšnjih nemškutarčkov ime „feuerber“. Imel je ta „feuerber“ res čisto nemško lice. Poveljstvo nemško, na čeladah in na brizgalni napis „Freiwillige Feuerwehr“, kratko povedano, vse tajč, vse tajč, da si razven tedajnega načelnika g. Biena niti eden dobro nemški nezna. Pred poldrugim letom pa smo čitali v „Slov. Gosp.“, da se je ta „feuerber“ prelevil v prostovoljno požarno brambo, a to se je le navidezno zgodilo in ljudi farbalo tačas kadar je bilo treba kaj prispevati.

Da so pa pri tem društvu še sedaj taki zagrizeni nemčurski petelinčki in to večjidel sami privandanci na krmilu, se je pokazalo posebno sedaj prav v jasni luči, ker so ravno sami taki iz Braslovč s tako navdušenostjo hiteli v Velenje k pogrebu najzagrizenejšega nemškutarja V. Pribošchitz-a, da so tam pomagali hajlati in prepevati „Wacht am Rhein“.

Pa to še po njih misli ni bilo dovolj, ampak so se še s svojim surovim obnašanjem ponašali s tem, da so z najgršimi psovkami kakoršne pač ti ljudje znajo, napadli čisto mirno mimo se vozeče braslovške duhovnike.

Tako daleč sega tudi pri nas v Braslovčah nemčurska olika in zlobnost. Možje! Gospodje! ki ste pri tem

društvu in se čutite še kaj zavedne, bodete li to mirno gledali, da sa bo gasilno društvo na tak način in po takih izdajicah sramotilo in blatilo? Videli bomo vsaj, kako bodete obračunili s temi hajlovci, bodete li vzeli metlo in enkrat za vselej pometli to nemčursko golazen iz Vašega društva, ker Vam le zgago in sramoto dela.

Iz Vuzenice. Skoro neverjetno je, kaka krivica se je zgodila našim ljubim tajčpurgarjem, osobito pa znanim zagrizenim trem kraljem hujšakačem. Višja oblast, kamor je vložila ta trojica priziv zaradi občinskih volitev, ki so se ponovno vršile 12. grudnia 1907 in pri katerih so zmagali kmeti Slovenci z ogromno večino, namreč ni uslišala rekurza (mogoče iz pomote) in zdaj so pa ostali na cedilu. Obžalujemo! Pa se bodo že pomirili razkačeni duhovi, saj imajo zopet tri mirna leta, v katerih se jim bo mogoče zacelil greben, katerega smo jim tako neusmiljeno „prištucali“; čas je najboljši balzam.

Občinske volitve so toraj potrjene, kar je tudi vsak pošten človek pričakoval. Dolgo, dolgo so sicer odlagali gospodje v Gradcu, kako naj ukrenejo, a ker jim ni preostajalo ničesar drugega, morali so po potu pravice, katera se osobito nam Slovencem tako redko kedaj skaže. Kakor je iz tozadevnega odloka razvidno, so se oblasti precej izogibale motivirati ničnostne pritožbe raklamantov, da se ja ne bi mogoče zamerila našim dohtarjem. „Purgarji“ pa se naj potrošajo do prihodnjih volitev, pri katerih bodo ravno tako imenitno pogoreli kakor do sedaj, za kar jamči naše vedno bolj zavedajoče se kmečko slovensko ljudstvo.

Tudi nova volilna postava je našim laskavim tržanom precej istega nečuvenga terorizma priškrnila, s katerim so se postavljali proti manj zavednim kmetom, jih spravili na limanice in se potem smejali. Pa so prišli tudi ti ogoljufani do pravega spoznanja in zdaj jim vračajo brez pardona — politične klofute.

Po prvih občinskih volitvah, ki so se vršile 7. marca 1907 in pri katerih so naši nemčurji istotako popolnoma pogoreli, je bil eden boljših vuzeniških tržanov skrajno neutolažljiv čez ta sramoten poraz. Pa je neki marnberški purgarček ga tolažil, rekoč: „Le ne obupat, pri prihodnjih volitvah bo že boljše šlo“. Nezmotljiv je bil naš tržan ko mu je na to rekel, da nima nobenega upanja več. In prav ima: vsaj so naši vrli volilci že pred 17. leti pokazali, kaj zamorejo, pa so se takrat tržani še smejali, a danes se smejimo mi.

Vendar še ni vse zgubljeno, ker še trdno upajo na rešitev; glavni stebri vuzeniškega nemčurstva še stojijo (2 sicer prav slabo) in kaj ti zamorejo, to se je pokazalo, namreč: nič. Le tako naprej in kmalo bodete zginitili s pozorišča.

Narodni Vuzenici pa: vivat, crescat, floreat!!!

Politični pregled.

Domače dežele.

Po delegacijskem obedu dne 25. m. m. je cesar ogovoril delegata dr. Kramáfa, kateri je opomnil vladarja na težavnost političnega položaja vsled nove jezikovne prakse nemških sodišč na Češkem. Dr. Kramáf je pri tem označil sodnega tajnika Freyerja v Hebu kot začetnika tega političkega postopanja. Nekateri Nemci so ta pogovor čuli in zagnali so velik krik. Posl. Dobernig se je še isti večer v plenarni seji delegacije pritoževal zaradi tega, da je cesar po delegacijskem

obedu ogovarjal samo slovanske in nič nemških delegatov ter je izrekel željo, naj bi v bodoče cesar ne govoril več z delegati o političnih stvareh, češ, da jim je cesarjeva oseba „presveta, da bi smela biti zlorabljena v narodnostne svrhe“. Predsednik Fuchs se je zavaloval proti Dobernigu, ta je pa izjavil, da ima vsak državljani pravico obrniti se s prošnjo na Veličanstvo. Dobernig je cikal na Kramáfa in ta se je takoj oglasil k besedi. Predsednik mu je sprva ni hotel dovoliti, a končno jo je Kramáf vendar dobil in Dobernigu odgovoril. Izjavil je, da ni njegova navada se skrivati in da prevzema odgovornost za to, kar je cesarju rekel in da je Freyerja imenoval. Na to je zaklical del. dr. Schreiner: „To je zelo žalostno! To je denunciacija!“ — Dr. Kramáf je po končni seji Schreinerju povedal, kar mu je šlo. Nemški poslanci in nemški listi pa so vso stvar tako zavili in spačili, kakor bi se bil dr. Kramáf storil krivega nizkotnega ova-janja. To je pačenje resnice in dejstev. Kramáfu ne more nikdo očitati denunciacije; Freyerja so imenovali v parlamentu (dr. Herold) in v proračunskem odseku (dr. Kramáf), njegovega imena so bili polni vsi nemški in češki listi, kako bi bilo torej to sedaj denunciacija? Pač pa je to sedaj protistatnovno, ker je dr. Freyer odgovoren za svoje uradovanje pravosodnemu ministru dr. Kleinu in s tem bi bil moral dr. Kramáf spraviti to stvar na čisto; denunciacija pa to ni. Tudi bi bilo za Nemce bolje, ako bi o tem previdno molčali, saj živijo oni in njih politika že cela desetletja faktično o tem, da na najnižkotnejši način denuncirajo pri kroni posamične Slované in cele slovanske narode.

Vnanje države.

— **Gabrijel Hannotaux o balkanski železnici.** Bivši minister vnanjih rečij Hannotaux prihaja, govoreč o izjavi barona Aehrenthala, do zaključka, da bode nova železnica koristila edino le Nemcem in to na škodo Slovanstva. Opominja na mürzstegsko pogodbo in priznava, da je videl v njej važen korak k ustvaritvi nove Evrope. Saj je sam grof Goluchowski dejal, da bo to stanje stvari „čim dalje tem bolj podarjano.“ Goluchowskemu je bila na misli sodelavnost Avstrije in Rusije v slovanski politiki. Aehrenthal je pa dobrovoljno pozabil na Slované, da bi tem bolj mislil na svoje nemško poslanje. Izkoristil je težek položaj Rusije, katera je vsled cele vrste pogreškov in katastrof zgubila svojo avtoriteto v Evropi, izkoristil je to, da se Francija kar zaslepljeno žene v marokanske intrige in storil je korak, za katerega se Avstrija ni mogla odločiti celih štirideset let. Zidati hoče železnico čez Mitrovico ter zahteva za to železnico koncesijo od sultana; ta mu je tudi že zagotovljena. Poglejte na zemljevid, zasledujte načrt nove proge in spoznali boste, kakega pomena je ta koncesija. — Skozi ozki okraj sandžak-Pazarski, katerega okupacija je stala tako velike diplomatske boje na berlinskem kongresu, se hoče nemški svet preriti do jedine velikoevropske luke Vshoda na Sredozemskem morju do Soluna. Solun postane na ta način končna postaja mogočne železniške proge, katera preveže celo Evropo povprek ter zveže Antverpen in London s Suezkim prelivom; Marseille, Benetke, Genova, Trst, Carjigrad ostanejo pa v strani. Slovanski svet bode videl na svojem telesu železnico, katera ga ne samo razdeli na dva dela v sami sredini, ampak katera mu odnese morda celo nade v bodočnost. Avstrija se izkorišča v nepriznani in onemog-

losti Rusije in videč, da je dvojeza drugod zaposlena, uresničuje veliki načrt, ki ga je sam Bismarck napisal v anale berlinskega kongresa, kateremu je bil predsednik ter odpira nemštvu pot na Vshod. Zanimivo je, da dela to baš Avstrija, o katere razpadu se je govorilo. Danes nastopa pod masko dobričine in zaspanca kot najčilejša in najpodjetnejša evropska velesila. In kaj delajo Francozi? Inu, saj niti ne vedo, za kaj bi se naj ogreli. Ena železnica več ali manj, to nič ne dene. Kakor bi mogla kaka železnica spraviti ravnesje Evrope v nevarnost! In pa mi Francozi iz Francozkega imamo drugega dela dovolj, imamo svoj Maroko!

Deželnozborske volitve.

Izid deželnozborskih volitev na Kranjskem.

Kakor znano, so v vseh kmetskih volilnih okrajih izvoljeni pristaši S. L. S., katera ima sedaj v deželni zboru 16 poslancev in 1 virilista, ljubljanskega škofa. S klerikalci pojde tudi 10 nemških poslancev iz veleposestva in 1 nemški poslanec iz mestne skupine. Tej večini 28 poslancev bode stala nasproti manjšina narodno-naprednih mestnih poslancev, katerih je bilo pri prvi volitvi izvoljenih 6 ter 2 iz trgovske in obrtne zbornice — 1 pride v ožjo volitev tako, da ako tudi ta mandat pridobi narodno-napredna stranka bode stalo v deželni zboru 9 narodno-naprednih poslancev proti 28. Koliko sme dežela in ljudstvo pričakovati od te zbornice, sodimo lahko po uvodniku, ki ga je priobčil „Slovenec“ dne 26. februarja t. l. Poslanci S. L. S. se ne čutijo zastopnike vsega prebivalstva brez razlike na stan in stranko, kateri kdo pripada, ti morajo so in ostanejo tudi poslanci in kot poslanci še tembolj samo pristaši S. L. S. in bodo zagovarjali in zasledovali samo koristi svoje stranke, ali bolje to, kar jim bode dr. Šusteršič kot korist stranke označil. V kakem duhu bodo ti morajo izvrševati svoje poslanstvo nam jasno pričajo „Slovenčeve“ besede: „Mestna skupina, ki bo poslala liberalca v deželni zbor, se lahko izbriše izmed zastopanih okrajev; bolje bi bilo zanjo, ako poslanca sploh nima kakor pa, da ima liberalca.“ Šusteršičevi in Krekovi oprode ne bodo izvrševali morda kak gospodarski program na korist cele dežele, ne bodo služili vsemu prebivalstvu Kranjskega, marveč maščevalnosti vojskovodij S. L. S. In na maščevalnost se ta gospoda razume! Čujmo „Slovenca“ dalje: „S. L. S. bo imela deželnega glavarja in močno besedo v deželni odboru in v vseh drugih korporacijah. Če pošljejo mesta liberalce v deželni zbor, bi tudi v najugodnejšem času dosegli le toliko, da bi razkačili zastopnike S. L. S. in jim pregnali dobro voljo, delati tudi za meščana. Če volijo neodvisno, bo bolje za mesta. Torej pamet, in mislite na skupni blagor!“ „Skupni blagor“ pomeni po „Slovenčevem“ blagor S. L. S. in njenih voditeljev. Značilno za moralno otopelost in propalost moralnega čustvovanja v sedaj vladajoči stranki na Kranjskem pa lahko služijo navedene besede iz „Slovenčevega“ uvodnika. Vsak misleč človek se mora strahoma vprašati: Jeli mogoče, da bi stranka s takimi načeli in s takimi etičnimi nazori prinesla kaj drugega nego moralno pogudo v deželo? — Zmaga te stranke nad buržoazno narodno-napredno stranko ne pomeni napredka ne v moralnem ne v etičnem obziru ter nas tudi ni približala pravi demo-

kratizaciji deželnega zbora in deželne uprave. V gospodstvu se bode ti menjali dve kliki — manjša in starejša se umakne mlajši in številnejši; mesta starih dinastij in starih žlaht zasedejo v kratkem streberji nove stranke — to bode glavni del in glavna vsebina objubljenega „demokratizacije“.

Kako bodo novi gospodarji postopali, nam priča isti „Slovenec“, kateri za sedaj še samo ovaja neljubega mu državnega uradnika z besedami: „Mi pustimo g. dr. Žunu njegovo osebno politično svobodo, a koliko se strinja njegovo sedanje politično rovanje z njegovo službo, ne bo ostalo neopazeno; to mu lahko že zdaj zagotovimo, da mi proti liberalnemu davčnemu nadzorniku nimamo vzroka biti bolj prizanesljivi, kakor so liberalci proti nepristranskemu, čisto neodvisnemu okrajnemu glavarju...“ dr. Žun bo pa že videl, da se nazori „Slov. Nar.“ o svobodi uradništva dajo nanj aplicirati veliko bolje, nego na glavarja pl. Detela! Vsak bo dobil svoje! — Ne res? To nam odpira krasne, daljne poglede v bodočnost Kranjske. „Pač zlati vek zdaj Muzam kranjskim pride“!

Na Hrvatskem.

Konečni uspeh volitev je sledeč: hrvatsko-srbska koalicija je dobila v prvi volilni borbi od 88 mandatov 52 (hrvatska stranka prava 23, hrvatska napredna stranka 4, srbska samostalna stranka 15, samostalni klub koalicije (v katerem sedijo n. pr. grof Kulmer, dr. Nikolič, grof Pejačević, Supilo, M. Roje) 10. Frankovci (pristaši čiste stranke prava) 24, 2 pristaša kmetske stranke, (Stjepan Radić), 2 srbska radikalca, 1 Nemec v Rumi, Riester, in 1 divjak. Volitve so se torej vršile v znamenju velike zmage hrvatsko-srbske koalicije; frankovci so le malo napredovali, vlada pa ni zmagala niti z jednim svojim kandidatom. Že se širijo vesti, da odstopi sedanja vlada — in gotovo tudi ban baron Rauch, četudi se še zatrjuje, da ostane na svojem mestu. — Volitve so se izvršile mirno razun nekaj izgredov tuintam; ni bilo treba Ranchovih bajonetov. Celi 13. kor v Zagrebu je bil namreč razposlan po celi Hrvatski. Posebno veselje je vladalo v Zagrebu, kjer sta bila z veliko večino izvoljena naprednjak profesor Šurmin in samostojni kandidat grof Kulmer, oba člana koalicije. V tretjem zagrebškem okraju je zmagal frankovec Peršić. — Pripomniti je tudi treba, da je vlada naročila uradnikom in svojim pristašem glasovati za frankovce tam, kjer ona ni imela kandidatov.

Slovenske novice.

Štajersko.

— „Na Balkanu“. Samo nekaj vrstic o veliki maškaradi celjskega „Sokola“, ki se je včeraj pod tem geslom zvršila v celjskem „Narodnem domu“. Nekaj vrstic v prijeten spomin onim, kateri so se izvrstno uspele prireditve udeležili in izvrstno zabavali ter v rahel opomin onim, kateri radi raznih nujnih poslov niso prišli, da drugikrat ne smejo zamuditi enakih za Celje izvanrednih, za „Sokola“ pa častnih in upamo tudi koristnih veselí! Maškarade se je udeležilo veliko število — lahko povprečno rečemo — zelo dobrih mask. Kot časnikarji bi se morali pač na prvem mestu spomniti dične „reklame“ za naše napredno časopisje in nar. društva; „reklama“ je resnično vzbudila toliko pozornosti, da bi ji lahko morda tudi s tega stališča prisodili prvo mesto. Pa — korist se mora včasih umakniti časti: zato poročamo, da se je maškarade udeležil

sam črnogorski knez Nikolaj I. s svojim adjutantom. Z ozirom na sedanje razbarkane razmere na Balkanu in celo v Črnigori je pač to dokaz osebnega junaštva. V ostalem pa: kako si vi predstavljate balkanske dežele? Čudno mešanico raznih narodov, raznih šeg in navad: poleg velike elegance v posameznih mestih popolnoma nekultivirane vasi in kraje. Eto, včeraj si videl „na Balkanu“ poleg dveh mode-dominov celo kolonijo cigarov, malih in velikih, moških in ženskih, ki so ukradli vse, kar jim je prišlo pod prste; kadar ni šlo zlepega, pa so rabili handžarje in nože, puške in pištole — rečem vam, človek ni bil življenja in imetja varen pred njimi! Slovanski značaj Balkanu so dokumentirali Črnogorci in Črnogorke, Bošnjaki in Bošnjakinje; prišle ste celo po jedna Čehinja in Poljakinja v obiske. Italijanke itak nimajo daleč na Balkan, pač pa je častno za Španjolko, da se je udeležila maškarade, prišedša iz tako daljne domovine! Celó iz dežele vzhajajočega solnca hrizantem in srčkanih geish smo videli Japonko. Ker se na Balkanu vedno rožlja z orožjem, si videl zastopnike evropskega vojaštva, ruskega kozaka poleg avstrijske ulauke in dragonca; turški paša se je ponosno sprehajal z bridko sabljo po dvorani; ne vemo, ali je skrivaj gledal za lepo odalisko, haremsko cvetko, katera se nam je dala pokazati ali pa je premišljeval, da bo turške slave kmalu konec? Otožni vitez iz petnajstega stoletja je kritično gledal zastopnike modernega vojaštva... ali pa se je čudil ruski bojarici in celo brhki sestri sokolici? Izven stila, bi rekli, smo videli še mnogo lepih kostumov: črešnjico in lunin ščip, ponosno Karmen in nagajivega hudička, korijandoli in zvezdno noč, celo kolar nas je spominjal, da smo okrog prvega v mescu. Rdeči princ Karneval, naš neutrudljivi aranžer g. Salmič je vodil to pisano družbo, katera pa se je kmalu sprijaznila, pri štirih četvorkah; prvo je plesalo okrog 50 parov, do zadnje je še vstrajalo 36 parov. „Narodna godba“ je igrala na dvo-rišču orijentalne palače prav poskočne valčke in polke in mazurke. Med odmorom si našel okrepčila v mali dvorani in čitalniških prostorih, proti jutru pa se je nabralo dokaj gostov v turški kavarni, prav originalno okrašeni in opremljeni, vse največ po zaslugi znanega strokovnjaka v takih stvareh, g. Juro Detička. Seveda se ni pozabilo bodočega „Sokolskega doma“; štirje palčki, gg. Meglič in Balcer, gospa dr. Kukovčeva in gospodična Melanija dr. Sernečeva, so pripeljali iz zlate jame velik zaboj zlatih krapov in orehov ter jih prodajali za „Sokolski dom“. Ideja je bila izvrstna. — Splošno je lahko celjski „Sokol“ z maškarado zadovoljen. Obisk je bil ravno primeren. Goste smo videli v večjem številu iz Žalca, St. Jurja, Mozirja. Laškega trga, Vranskega in celo iz daljnega Središča.

— Pevski zbor „Delavskega podpornega društva v Celju“ priredi jutri, na pustni torek, zabavni večer s petjem in plesom v prostorih restavracije „Skalna klet“ ter vabi vse prijatelje in častilce „princa Karnevala“, da se udeleže tega večera ter v veseli domači in prijateljski družbi spremijo pusta k zaslužnemu enoletnemu počitku. — Pri blagajni je plačati v svrhu pogrebnih stroškov itd. 30 vin. vstopnine in je čisti prebitek namenjen v prid pevskega fonda. Začetek ob 8. uri zvečer.

— Umrla je nenadoma danes gosp. Teppeieva, soproga lesnega trgovca v Celju.

— Iz Mozirja nam pišejo, da bodo

zadnji dan pusta pri Vasletu plesali in se zabavali. Kogar mika naj pride, da se ne bo kesal. Začetek ob 7. uri zvečer, „hotel Ilirija“.

— Poročila sta se danes v Celju g. Ivan Radej, veleposestnik na Bregu pri Celju in gospa Marija Radej, preje Tašler, posestnica in gostilničarka istotam. Bilo srečno!

— Imenovan je g. jurist H. Šiško iz Sv. Ruperta v Slov. goricah poštним praktikantom v Gradcu.

Lahek izgovor. Kdo je kriv zadnjih krivičnih sodnih imenovanj na Sp. Štajerskem? „Slov. Gospodar“ ve na to odgovoriti: Narodna stranka in basta. (Kaj pa je z ono Povalejevo zadevo, gospodje? Op. st.)

— Narodna stranka in — celjsko dijaštvo. „Slov. Gospodar“ že nekaj časa sem priobčuje prav nesramne trditve, enkrat da so nekateri pristaši Nar. str. krivi, da nekateri celjski dijaki ne uspevajo (splošen rezultat prvega tečaja namreč ni tako slab kakor se je razkričalo, izvzemši 2. razr. na slov. in 5. razr. na višji gimnaziji. Za slabši uspeh v teh dveh razredih pa tiče vzroki vse drugod kakor pa v — politiki), drugikrat kar naenkrat, da je cela stranka odgovorna za to, če kak dijak vjame na koncu tečaja dvojko! Drugod bi se sicer ljudje smejali, če bi kaj tacega slišali — pri nas se v interesu svete vere tudi take stvari na naravnost perfiden način izrablja. Dejstvo je, da nima noben član vodstva „Nar. str.“ z dijaki kakih stikov, pač pa — klerikalci v Celju. „Nar. list“ je itak v zadnji številki priobčil denuncijantsko pismo nekega pobožnega in marljivega osmošolca, ki je pa navzlic svojem klerikalizmu repetent, ki je jasen dokaz, kako vzgajajo ti duhovniki našo mladino. Kaj za to, če obrekuješ, lažeš in denunciraš da služi vse to le v prid klerikalizmu! Pred tako „vzgojo“ pač svarimo stariše naših fantov!

Umrl je v Celju v torek ponoči g. Šmolnikar Jože, star 52 let.

— Mesto sodn. adjunkta se je nanovo sistemiziralo pri okrajni sodnji v Zg. Radgoni.

— V Mariboru je všel odgonski spremljevalec Franc Vladika svojemu odgnancu Štimkerju, katerega je imel gnati v Slovenjgradec. Kakor poročajo listi, je vzel seboj tudi nekaj odgnančevega denarja.

— Našli so v Savi pri Sevnici mrtvega voznika Kosančiča, ki je zginil novembra meseca. Bil je stisnjen med dve skali.

— Uboj. Udaril je hlapec Plavček nekega Krepeka v Zamarkovem blizu Sv. Lenarta v Slov. gor. z motiko tako čvrsto po glavi, da se je takoj onesvestil in kmalu na to umrl. Krepek in Plavček sta bila v Solakovi gostilni; ko sta bila že malo v rožicah, sta se sprla. Prepirla sta se še na poti domu. Krepek je šel na to domu, si vzel motiko in se vrnil v gostilno, kamor je prišel tudi Plavček nazaj. Ta se je oborožil z lato in zaledoval Krepeka. Blizu svojega stanovanja je udaril Krepek z motiko Plavčaka, kateri je udarec z lato prestrigel in Krepku motiko vzel. Nato je pa udaril, kakor smo zgoraj omenili, Krepeka do smrti.

— Na Matijev sejm v Laškem trgu je bilo prignanih 516 glav živine, prodalo pa se je samo 62 glav. Trgovina je bila torej slaba; cene so bile tudi zelo nizke.

— Konjski nabori. Ker je c. kr. domobransko ministrstvo zaukazalo nabor 30 državnih plemenskih kobil, in 10 neizvežbanih konjev v vzhodnih planinskih deželah, vršijo se na Štajerskem sledeči konjski sejmi:

V Brežicah v pondeljek dne 9., v Ljutomeru v sredo dne 11. in v Buče-

čovcih v četrtek dne 12. sušca, povsod ob 8. uri zjutraj.

Natančnejše posameznosti v uradnem delu „Graškega časopisa“ z dne 26. svečana 1908 razglašeno oznanilo c. kr. štajerskega namestništva z dne 23. svečana 1908, št. 2 742/1 1908.

Navodilo za mojsterske skušnje, kakor se bodo vršile po novem obrtnem zakonu, je izdalo trgovsko ministerstvo in jih doposlalo deželnim političnim oblastim.

— **Obsojen** je bil kaplan Blaž Dvoršak iz Slivnice pri okr. sodnji v Šmarju na 24 ur zapora ali 10 K globe, ker je naprednjaka imenoval v večji družbi „liberalca“ in dejal, da ga ni nič prida, ker tiste liste („Nar. list“ in „Domovino“) čita. G. kaplan je dobil tako nizko kazen po zaslugi žaljenca, gosp. Jakoba Kumerca, kateri je sam predlagal milostno kazen. Zdi se nam, da bi moral kaplan Dvoršak dajati ljudem lep vzgled z vestnim izpolnjevanjem verskih zapovedi, v tem slučaju pa je bilo ravno narobe.

— **Kap je zadela** v Braslovčah vpokojenega obče priljubljenega gosp. kanonika Bohinca.

— **Iz Maribora.** V načelstvu nove klerikalne posojilnice v Mariboru je gosp. kanonik Matek ne gosp. kanonik Mlakar kakor smo v petek pomotoma poročali.

— **Iz Slov. Bistrice** nam piše g. Peter Novak, posestnik in gostilničar, da ni res, da se je predlansko leto še navduševal na ustanovnem obč. zboru v Celju dne 8. decembra za „Narodno stranko“, temveč je res, da se omenjenega obč. zbora ni udeležil in ne navduševal za „Narodno stranko“ ker je žalibog bil takrat hudo bolan in doma v postelji. (Udeležil se je obč. zbora nek drug gosp. Novak iz Slov. Bistrice).

— **Iz Št. Lovrenca nad Mariborom** poroča „Slov. Gospodar“ o veselici tamošnje podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. V dopisu se tudi šiba Slovincem sovražno postopanje nekega šentlovrenškega nemškutarja. Čudili smo se, ko smo to čitali: taki dopisi so sedaj v „Slov. Gosp.“ redki. Ni čudno, dr. Benkovič in dr. Povalej sta med njegovimi pristaši.

— **Obsojen** je bil v Mariboru gostilničar Baumann iz Pekla pri Poljčanah v vzklicni obravnavi zavoljo žaljenja časti k 50 K globe. Imenoval je namreč župnika Cilenška v Poljčanah lažnika, bil pri obravnavi v Slov. Bistrici oproščen, pri drugi, vzklicni obravnavi pa obsojen.

— **O paktu med vlado in klerikaleci** v znani Pövalejevi zadevi smo že zadnjič pisali in tudi pripomnili, kaj je izjavilo državno pravdnistvo v Celju. Zatrjuje se pa, da se je celi akt poslal tudi pravosodnemu ministerstvu. Zakaj? Na to bi radi imeli odgovor.

Iz Ptuja. Dne 23. t. m. je priredilo neumorno delujoče „Kmet. bralno društvo“ v Rogoznici pri Ptuj v prostorih „Narodne čitalnice v Ptuj“ gled. predstavi „Eno uro doktor“ ter „Bratranec“.

Vemo sicer, da je vsaka prireditev tega društva izborna, toda tokrat nas je vendar nastop igralcev kar prese-netil. Reči se mora, da boljših igralcev tudi večji odri nimajo kot so ti.

Pri igri „Eno uro doktor“ sta si pridobila največ zasluženega priznanja gč. Mahoričeva in g. Šentjunc v ulogah Ančke in Škrjanca. Gosp. Lenard (dr. Zajc) je svojo ulogo kot mladi samski doktor tudi nad vse dobro rešil. Ostale uloge so male, igrane so se pa tudi jako dobro.

Pri „Bratranec“ pa res nismo znali, komu bi dali prvenstvo. Zdi se nam, da je Pavla Horvatova (Dobska) igrala najbolje, ker je gledalce s svojim

ljubkim in dobro premišljenim nastopom kar očarala. Dobro sta pogodili svoji ulogi tudi gč. Krambergerjeva in Mahoričeva (Lizika in Zora). Največ smeja sta pa vzbujala brezdvomno gg. Jerše in Poš (Ivan in Lenovič) s svojimi šalami posebno v družbi Lizike. Društvu in igralcem treba le čestitati na njih uspehu. Žal, da niti četrtnina Ptujčanov ni bila navzoča. Zdravimo se vendar, ter podpirajmo to mlado društvo pri njegovem delu za izobrazbo in probujo preprostega ljudstva!

Prijatelj družabnosti.

— **Zahvala.** Spodaj podpisani odbor spolnuje s tem svojo prijetno dolžnost, izrekajoč tem potom vsem p. n. igralkam in igralcem najtoplejšo zahvalo za prijaznost, s katero so pri gledališki predstavi dne 23. t. mes. sodelovali.

Posebno pa se še zahvaljuje gg. Šentjuncu in Lenardu; prvemu za prijaznost, da je prevzel posel režiserja ter obe igri tako izvrstno naučil. G. Lenardu pa za prijaznost, da je prevzel bolehnemu prireditelju vsa dela, ki jih taka prireditev povzroči.

Hvala tudi vsem obiskovalcem in dobrotnikom društva; naj nam ostanejo tudi v bodočnosti naklonjeni.

Za Kmetijsko bralno društvo v Rogoznici pri Ptuj:

Franc Letonja, predsednik.

Ognjeslav Brenčič, tajn. nam.

— „Slov. kršč. socijalna zveza“ — **tvrdka za prirejanje romarskih vlakov.** Pisali smo že včas, da naši klerikalci sicer pravijo, da branijo vero, ne ravnaajo se pa čisto nič po njenih zapovedih. Ne zahtevamo ravno, da bi morali nas naprednjake ljubiti, dasiravno bi to po zapovedih vere morali storiti — pa lepo bi že bilo, da bi se vsaj med seboj ljubili in privoščili drug drugemu kako kronico zaslužka. Spomladi smo poročali, kako je prevzel laporski župnik Medved g. Gajšku (tistemu tam pred Peklom!), ki je obljubil svoje politične nasprotnike nafutrati s koštrunovino in klobasami, takrat ko je Pišek pri njem „vpeljal en shod zavedenih volilcev“) prirejanje romarskih vlakov. Vzroke smo takrat jasno razložili. Pa tudi gosp. župnik Medved se ne bo dolgo veselil tega dobičkanosnega podjetja; že stega „Sl. kršč. soc. zveza“ svoje kremplje po kronah... V zadnji št. „Slov. Gosp.“ je bilo vsaj čitati, da bo prirejela odslej ta zveza romanja na svojo roko. Lepo to od zveze ni, posebno ko se gre za tako vnetegu pristaša kakor je g. župnik Medved! Morala bi vendar imeti usmiljenje z njim, saj je lani dosti zazidal. No, na drugi strani pa mu zveza sedaj ravno tako vračnje kakor je on g. Gajšku posojeval.

— **Slovenski abiturijentje!** Na južno-avstrijskih državnih in privatnih železnicah, posebno v okrilju beljaškega in tržaškega železniškega ravnateljstva, vlada že nekaj let veliko pomanjkanje slovenskih uradnikov. Mi s takim ogorčenjem protestujemo proti nastavljanju nemških in sploh slovenščine nezmožnih uradnikov na slovenskem ozemlju, pri tem pa sami ne skrbimo, da bi se ta nedostatek odpravil. Ako se slovenska zemlja germanizuje potom železnic, smo krivi temu sami. Pozivljamo torej slovenske abiturijente, katerim je onemogočeno, bodisi iz gmotnih, bodisi rodbinskih ozirov iti na visoke šole, naj se v čim največjem številu oglašajo k železniški službi. Pogoji so lahki in ugodni in dobi uradnih že v prvem letu redno plačo.

Natančnejše podatke daje slov. akad. društvo „Adrija“ v Pragi, Spálená ul. 20, III.

— **Akad. tehn. društvo „Triglav“** v Gradcu naznanja, da preloži Tru-

barjevo akademijo, ki je bila določena za 11. marca, vsled nenadne selitve društva v nove prostore, na začetek mesca junija.

— **Električni obrat na Južni železnici.** V železniškem ministerstvu so se ta mesec nadaljevale konference z Južno železnico glede onih vodnih sil, ki bi bile potrebne za upeljavo električnega obrata na progah J. ž. Ta mesec se je vršila konferenca posebej glede štajerskih in tirolskih prog. V enem slučaju se je družba že obrnila za dovolitev vodne koncesije na pristojno oblast. Ko bo letni čas ugodnejši, se bodo vršili komisijonelni ogledi. Sčasoma se bode izdelal popoln načrt glede električnega obrata na J. žel. in se bo predložil železniškemu ministerstvu.

— **Graška trgovska in obrtna zbornica** je izvolila 28. febr. z 32 od 34 oddanih glasov komercialnega svetnika Kloiberja zopetnim predsednikom. — Sklenilo se je dati odseku za prireditev jubilejne razstave štajerskih obrtnikov 5000 K podpore. — Glede poštnega dostavljanja denarja na dom se je stavila zahteva, da se mora v polnem obsegu obdržati dosedanje dostavljanje ob praznikih izjemši 25. december, ob nedeljah pa naj poštni uradi občujejo s strankami od 9. do 12. ure dopoldne.

Umrl je v Gradcu bivši vseučilišni knjižničar Adalb. Jeitteles. Pokojnik se je tudi mnogo bavil z germanistikom.

— **Poneverjenje.** V blagajni nemško-avstrijskega planinskega društva v Monakovem so odkrili veliko poneverjenje. Manjka tudi ves denar, ki je bil naložen v bankah. Preiskava je dognala, da je poneverjal nmrl dvorni bankir Leuchs že več let društven denar.

— **Velikonoč** hočejo imeti du-najski trgovci stalno vsako prvo nedeljo v aprilu. Temu načrtu se baje tudi ne ustavlja rimska kurija.

Primorsko.

— **Narodnostno sporazumljenje v Istri.** 25. februarja so bili pri namestništvu v Trstu dokončani dogovori med Italijani, Hrvati in Slovenci glede narodnostnega sporazumljenja v Istri. Doslej je bilo razmerje v deželnem zboru 21 italj. poslancev proti 9 slovanskim, odslej bo 25 italj. poslancev proti 19 slovanskim. Praktično pomenja to dejstvo onemogočenje absolutnega italijanskega gospodarstva v deželi, ker Slovani lahko preprečijo vsak proti njim naperjen sklep s tem, da se ne udeležijo dotične seje dež. zbora oz. odbora, v katerem ste jim zagotovljeni 2 mesti. Omogočen jim je tedaj svoboden gospodarski in kulturni razvoj poleg Italijanov. Kompromis morda ni idejal Slovanov v Istri — a bolje je prejkoprej doseči kolikor mogoče največ. Naravni razvoj bo istrske Italijane itak sčasoma spravil v popolno manjšino.

Gospodarstvo.

Avstro-ogrška trgovina z ino-zemstvom. Leta 1907 je iznašal uvoz 2343'9, izvoz pa 2330'8 milijonov kron; pasivum trgovske bilance znaša torej 13'1 milijonov kron.

Prodaja petroleja s pomočjo poličnih kotlovskih voz. Amerikanska družba Standard Oil Company je začela uvajati na Nemškem in v Avstriji nov način prodaje petroleja. Po mestih vozijo veliki kotlovski vozi iz katerih se detailistom direktno prodaja in v hišo dostavlja petrolej. Na tak način so izključeni trgovci na debelo ali grosisti iz trgovine in amerikancem je vsled tega lažje konkurirati s cenami

avstrijskih petrolejskih družb. Te so se za svoj dobiček zdale in so takej vložile prošnjo na finančno ministerstvo naj amerianski družbi prepove ta način prodaje. Minister Korytowski je pa odkrito povedal, da nima nikakega postavnega pripomočka zato in to tem manj, ker imajo ti amerikanci sami tudi v Avstriji svoje rafinerije in torej prodajajo avstrijski petrolej. Proti temu načinu prodaje bi mogle ugovarjati k večjemu občine zaradi požarne nevarnosti. Ker spada izvrševanje požarne policije v področje občinskih uradov, bi morali biti izdani deželni zakoni proti razvažanju petroleja v kotlovskih vozih. Ali bi pa taki zakoni bili konsumentom na korist je drugo vprašanje.

Proskovska breskev.

Proskov je majhen kraj v Zgornji Šleziji. V njem pa je nameščena višja vrtnarska šola znanega pruskega kraljevega pomologičnega zavoda.

V 70letih minulega stoletja je dobilo vodstvo te šole od pruskega poljedelskega ministerstva breskvine koščice z napisom „Iz Texasa“ (država v Severni Ameriki) in prošnjo te koščice posaditi. Sadike, ki so vzrastle iz teh koščic so kazale vse enak značaj: ozko, ne preveliko listje in srednje velike cvete. Tudi sad je bil povsod enak. Dobljeno sadje se je zopet posadilo za seme in mladike so kazale isti značaj. Dokazano je bilo s tem, da je ta sorta breskev semensko stanovitna.

Pozneje so imenovali to vrsto breskev Proskovska breskev. Od svojih svojih amerianskih sester se razlikuje v tem, da gre meso prav rado od koščice. Ne da se pa prištevati k finim sortam, ki jih imamo. Meso je malo čvrsto in ni posebno sočno, koža je malo debelejša in grenka. Pač pa se odlikuje ta breskev po svoji izredni trpežnosti in neobčutljivosti proti mrazu. Tudi navadnih boleznih breskovih dreves, smolotoka in zvijanja listja nima. Konečno je omeniti njeno veliko rodovitnost, ki je včas, tolika, da vzbuja začudenje.

Na Srednjem, posebno pa še na Južnem Štajerskem dobro vspevajo najfiniješe francoske in amerianske vrste.

Preskovsko breskev je priporočati pri nas le za gorate kraje, ker v teh podnebje francoskim vrstam ne ugaja.

Pripomniti pa je treba, da v mrzlejših krajih ne uspevajo dobro prosto stoječe breskve temveč se morajo nasajati vedno ob kaki južni ali južno-zahodni steni. Zemlja mora biti zrahljana in najboljše bolj apnena. Drevo naj se obreže poleti, na zelenem lesu; pustijo se le oni poganjki in mladike, ki so potrebne za drevesno obliko in s katerim se pospešuje rast in rodovitnost. Pozimi se na breskvah te vrste le mladike do prvega očesa porežejo in sadni poganjki za jedno četrtno skrajšajo. Seveda se mora odstraniti suho vejevje. Spomladi se ne sme breskev obrezovati, ako se je omenjena poletna obreza zamudila; kajti spomladna obreza povzroči prav lahko smolotok.

Omeniti je še, da se proti listni uši najlažje borimo s tobakovim sokom. Ako je zelo sušno leto, pa zahtevajo breskve zdatno zalivanje, splošno pa dobro gnojenje.

„Mittheilungen“.

Svetovne vesti.

— **Eva Vrchlicka,** hčer znanega češkega pesnika Jarosl. Vrchlickega, je nastopila v Brnu kot gledališka igralka. Žela je mnogo priznanja.

— **Zaradi razžaljenja Boga** je bil 31. januarja konfisciran — duhovniški list „Mährisch-Schlesische Post“. Lepa ilustracija verstva in pobožnosti duhovniških pristašev.

— **Povišanje cen železa.** Zveza tovarnarjev železa v palicah v Novem Yorku je sklenila povišati cene železa v palicah za 2 dol. (10 kron) na tono ali 1000 kg.

— **Lep ženin.** V švicarskem mestu Chur je zaprla policija nekega mladega moža, po imenu Calata, ker je od leta 1902. naprej zastupil več mladih deklic s katerimi se je zaročil.

— Več ko stokrat se je oženil zobozdravnik Hyna alias Witzoff v Ameriki pod različnimi imeni. Vse svoje žene je ogoljufal za večje in manjše vsote. Zadnji četrtak pa je bil obsojen v Bristolu na Angleškem na sedemletno ječo. Nekaj njegovih bivših žen je prišlo k sodišču prositi za njega milosti, ker ga še ljubijo.

— **Atentat na perzijskega šaha.** Zadnji petek popoldan se je peljal perzijski šah na svoje posestvo izven prestolnega mesta Teherana. V predmestju so vrgli zločinci proti avtomobilu, ki se je peljal s šahom, dve bombi. Jedna se je razletela v zrak, druga pri šahovem avtomobilu. Pok je bil strašen. Več ljudi, pravijo do 30, je mrtvih, deloma mimoidočih, deloma iz šahovega spremstva. Šah se ni peljal v avtomobilu, temveč v vozu za avtomobilom. Po atentatu se je podal za nekaj časa v bližnjo hišo, potem pa se je bled in prestrašen vrnil v svojo palačo. Policija je preiskala hiše v bližini, zaprla mnogo ljudi, pa zdi se, da so krivci ušli. Šah je neranjen.

— **Na galeriji ogrske delegacije** se je pripetila 8. m. m. ta-le vesela dogodbica. Nek tujec je prišel v spremstvu nekega novinarja na galerijo, da si ogleda zborujoče ogrske delegate. Tujec bi rad spoznal posamične delegate ter vpraša: „Prosim vas, kdo je ta-le gospod?“ Odgovor: „To je grof Janos Zichy“. Tujec: „In kdo je oni drugi?“ Odgovor: „To je grof Nikola Zichy“. Tujec: „In ta zraven njega?“ Odgovor: „To je grof Teodor Zichy“. Tujec začuden: „In oni njemu nasproti?“ Odgovor: „To je grof Bela Zichy“. Tujec maha z glavo, obrne se na drugo stran in vpraša soseda: „Prosim vas, kdo je pa ta gospod zadej?“ Odgovor: „To je grof Aladar Zichy.“

Potres so občutili predzadnjo sredo zvečer na Dunaju. Trajal je 5 sekund. Bila sta dva močna in nekaj lahkih sunkov. Po gostilnah in kavarnah so gostje skočili prestrašeno po konci, okna so zašklepetala in slike na stenah so se zganile.

— **Podpora.** Rumunski senat je sprejel zakonski načrt, ki dovoljuje 15 milijonov kron podpore onim kmetom, kateri so bili lansko leto pri nemirih gmotno oškodovani.

— **Poročil** se je v Koburgu na Nemškem bulgarski knez Ferdinand z nemško princezino Eleonoro Reuss-Köstritz. Knez se je v drugo poročil; star je 47 let; tudi nova kmeginja je že bolj v letih, stara je 37 let.

— **Pogorel** je blizu Dun. Novega mesta velik gozd. Požar je divjal blizu državne tovarne za strelivo; posebno je bilo neko skladišče, napolnjeno s smodnikom in drugimi razstrelivi v veliki nevarnosti.

Izkaz posredovalnice Slov. trgovskega društva „Merkur“ v Ljubljani in v Celju.

V službo se sprejmejo:
4 poslovođji za na deželo, 4 knjigovodji in korespondenti, 2 potnika, 1 kontorist, 6 pomočnikov mešane stroke, 4 pomočniki specerijske stroke, 3 pomočniki železninarske stroke, 2 kontoristinj z daljšo prakso, 1 star. blagajničarka, 3 prodajalke, 7 učencev.

Službo iščejo:
3 kontoristi, 2 knjigovodja, 1 potnik, 16 pomočnikov mešane stroke, 5 pomočnikov specerijske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika železninarske stroke, 2 pomočnika modne in galant. stroke, 16 kontoristinj, 6 blagajničark, 6 prodajalk.

Posredovalnica postuje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Mala gostilna v Gradcu

s koncesijo, lepim sadnim in sočivnim vrtom, lepim vrtom in saletnom za goste, pokritim kegljiščem, na tramvajni progi zraven več tovarnic se zaradi obiteljskih zadev za ceno od 15.000 gld. proda. Pripravna posebno za posestnike vinogradov, vinotrzce, pa tudi za početnike. Vknjiženih 8000 K lahko ostane, naplača 10.000 K, ostanek po dogovoru. — Poizvedbe pri g. **M. Neumüller**, tovarniški uradnik v 148 Gradcu, Moserhofgasse 19. 3-1

Mladega trgovskega pomočnika

izvežbanega v mešani stroki, sprejme takoj **Franco Vodenik**, trgovina z mešanim blagom v Spodnjih Poljčanah, pri Poljčanah. 142 3—2

Službe išče

inteligenten, sodnijsko neomadeževan, trezen mož, star 27 let, zmožen slovenščine in nemščine v govoru in pisavi z lepo pisavo; vstopil ki kot začetnik v kako pisarno, h kakemu časopisu, ali kot sluga h kakemu zdravniku, prevzame pa tudi kako drugo primerno službo za skromno začetno plačo. — Prijazne ponudbe naj se pošiljajo na ime: 134 3—3

Josip Soič, p. Velenje (Wöllan)

„Posojilnica v Brežicah“

149 3—1 razpiše s tem

službo tajnika

z letno plačo 2000 K. — Prošnje je vložiti do 20. marca, službo nastopiti pa najkasneje 15. aprila 1908.

Posojilniškega knjigovodstva in gospodarstva večji prošniki imajo prednost.

Ravnateljstvo.

**G. Schmidlov naslednik v Celju „pri škofu“
Ivan Gajšek.**

P. n.

Usojam si udano naznaniti da sem potom nakupa prevzel od g. Gustava Schmidla trgovino s suknom, platnom, drobnim in modnim blagom, istotako zalogo šivalnih strojev in koles in jo bodem nadaljeval pod sodnijsko protokolirano firmo

G. Schmidlov naslednik Ivan Gajšek

od 1. marca t. l. naprej popolnoma nespremenjeno.

Trudil se bom v prvi vrsti za to, da si ohranim spoštovane odjemalce in na vsak način ustrežem vsem njihovim zahtevam toliko s strogo solidnim postopanjem kolikor s pazljivo postrežbo, in prav posebno s tem, da bom imel dobro blago po primernih cenah. — Zategadelj prosim p. n. odjemalce, da da me s cenjenimi naročili v mojem podjetju podpirajo in mi naklonijo svoje zaupanje.

147 1

S spoštovanjem

V CFLJU, marca 1908.

Ivan Gajšek.

Sprejemem 154 3-1

koncipijenta.

Prednost oni, ki ima tri-letno prakso § 31 c. p. r.

Dr. Josip Vrečko,
odvetnik, Celje.

SUKNA

in modno blago
za obleke pri-
poroča firma

K. Rocian

tovarnica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir.

Za predpusno sezono:

serpentine
kotiljone
čepice

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl. ali po usnje vezane.

Odjemalne knjižice
po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

**Lastna zaloga šol.
zvezkov in risank.**

Papirnate vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignete, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in svetilicami od najpriprostejše do najfinejše izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. -----

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago. • Solidna in točna postrežba

Zahvala.

Izrekamo tem potom svojo najsrčnejšo zahvalo vsem p. n. so-rodnikom, prijateljem in znancem za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob boleznih in smrti našega ljubljenečega očeta, oziroma brata, dedeka in tasta, gospoda

Franca Praunseis star.

Zlasti pa se se zahvaljujemo najtopleje za vse darovane vence in pismo izražena sočutja, kakor tudi prečastiti duhovščini, gosp. pevcem za ginjive žalostinke ter sploh vsem udeležencem pri pogrebu.

151 1

Žalujoči ostali.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

Oddaja stavbe

novega enonadstropnega šolskega poslopja z 2 učnima sobama, 1 sobo za učila in konference, z nadučiteljevim stanovanjem, sestoječim iz 1 večje in 2 manjših sob in kuhinje, 1 sobo za učitelja in s potrebnimi hodniki in drugimi prostori v Pernovem.

Ustmena zniževalna dražba se bo vršila v ponedeljek 9. marca 1908 ob 10. uri predpoldne pri g. Ježovniku vulgo Vervega v Pirešici.

Stavba se bo oddala le enemu glavnemu podjetniku. Izključna cena znaša 34.553 K 97 v.

Stavbeni operat sestoječ iz stavbenih načrtov, stroškovnika, stavbenega dovoljenja in stavbenih pogojev, je na vpogled razpoložen v šolski pisarni v Galiciji in pri okrajnem šolskem svetu (okrajno glavarstvo) v Celju.

Vsak licitant mora pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku 3.456 kron.

Krajni šolski svet Galicija, dne 1. marca 1908.

152 1

Načelnik: Jakob Groblnik.

Ignacij Šijanec

150 1

učitelj v Gornjem gradu.

Cecilija Šijanec roj. Marović

veleposestnikova hči v Dobrinju

poročena

v Dobrinju na otoku Krku, dne 2. sušca 1908.

Gospodična

ki je dobro izveščana v trgovski stroki, želi vstopiti v trgovino kot prodajalka, blagajničarka ali komptoaristinja. — Ponudbe se prosi na upravištvo „Domovine“ pod šifro „102“. 153 1

Dva učenca

sprejme Oroslov Dolenec, svečar in lektor v Ljubljani. 141 2—2

Naročajte plačilne listke dr. sv. Cirila in Metoda.

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča popolnoma sveža in kaljiva deteljna, travina, runkelnova, svinjske salate, korenjevega in vrtna semena. Rafija za vezanje trte, galico, žveplo, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo, oljčno olje in vse drugo v mojo stroko spadajoče blago.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke VINCENC KVEDER Žalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130—21

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Galošne,

prave ruske, s znamko „ZVEZDA“ PROVOĐNIK“ priporoča

P. Kostič v Celju.

Za spomladanske obleke volneno blago najnovejših vrst, moderno sukno v vseh kakovostih, perilno blago: satin, batist, cefir itd., itd., vse po najnižjih cenah priporoča Karol Vanič, Celje, Narodni dom.